

سیستان و بلوچستان سرزمین اسطوره‌ها

در این استان دیدنی‌هایی مانند بندر بريس، چابهار و کنارک را از دست ندهید

سید امیر حسین عظیمی - مسلم بارکزی
خبرنگار - فعال گردشگری

مرکز نشینان تا همین چند سال پیش نگاهی امنیتی به این استان داشتند اما حالا، به لطف وجود شبکه‌های اجتماعی و تبلیغ جاذبه‌های منحصر به فرد آن، این نگاه‌ها تغییر یافته است. سیستان و بلوچستان، پهناورترین استان ایران، هر چند در محرومیت ر کوردار است، در جاذبه‌های طبیعی و گردشگری همتا ندارد.

سیستان و بلوچستان سرزمین نخل و آفتاب، دریا و بندر، جنگل و کوه است و جاذبه‌های فراوانی دارد که در کمتر جایی این گردهمایی طبیعی در آن دیده می‌شود. افکار عمومی و

بزمان

بعد از گشت و گذار در استان کرمان می‌توانید از یم و ریگان عبور کنید و وارد سیستان و بلوچستان شوید. در ۲۶۰ کیلومتری شهرستان یم به اولین نقطه سیستان و بلوچستان، یعنی بزمان، می‌رسید. ۳۰ کیلومتر بعد از بزمان به سمت شهرستان دلگان، چشمه آبگرم بزمان را خواهید دید. آب‌تنی بعد از پیمودن یک راه طولانی می‌تواند حسابی حالتان را جابیاورد. برای استراحت هم می‌توانید به خانه بوم گردی بزمانی بروید و با طعم منحصر به فرد غذاهای بلوچی خستگی راه را از تن بیرون کنید.

بمپور

از بزمان تا بمپور نیز ۸۵ کیلومتر راه است. بمپور در سال جاری به جمع شهرستان‌ها پیوسته و بیستمین شهرستان سیستان و بلوچستان شده است. در بمپور قلعه قدیمی، باغ خالصه و رمل‌های پشت قلعه را می‌بینید. استاد «اسپندار» دولتی‌نواز هم در آنجا زندگی می‌کند. ۲۰ کیلومتر بعد از بمپور شهر محمدان قرار دارد. اگر می‌خواهید در یک فضای بوم‌گردی استراحت کنید، در این شهر یک واحد بوم گردی هست.

نمایی از قلعه بمپور

ایران‌شهر؛ قلب بلوچستان

جاده محمدان به ایران‌شهر، قلب بلوچستان، ۱۳ کیلومتر است. قلعه ناصر، بقعه سید مهدی و جاده بین مزارع خیرآباد از جاذبه‌های این شهر محسوب می‌شوند. رستوران‌های خوشنام و خوب ایران‌شهر هم در میدان آزادگان، رستوران ولنجک، رستوران هتل قصر و مهمان پذیرهای بلوچ و سرباز است. اما پیشنهاد ما استراحت و صرف ناهار در اقامتگاه‌های بوم گردی است. ایران‌شهر قلب صنایع دستی بلوچستان و سوغات سفر شما نیز سوزن‌دوزی، حصیربافی و معرق صدف است. در خیابان امام روبه‌روی تعاونی مصرف راه و ترابری فروشگاه مادر قرار دارد که می‌توانید از آن صنایع دستی بخرید. محصولات سوزن‌دوزی را می‌توانید از خیابان مکران ۲۴، فرعی اول سمت راست، منزل خانم «ایرندگانی»؛ خیابان نور منزل خانم «زردکوه» و خیابان درزاده ۱۶ منزل خانم «دکالی» تهیه کنید.

زنان ایران شهری در حال سوزن‌دوزی

نمایی از نیکشهر

نیکشهر

برای رفتن از ایران‌شهر به سمت نیکشهر بهتر است جاده خیرآباد و مزارع زیبا و رمل‌های کویری را انتخاب کنید. در ۸۵ کیلومتری ایران‌شهر، به محدوده شهرستان نیکشهر که وارد شوید، در اولین روستا با نام هریدوک به باغ آقای شهبی محمد سر بزئید که خالی از لطف نیست، مکان بعدی تنگ سرحه است که در آن رودخانه و باغ‌های میوه گرمسیری مانند انبه وجود دارد. بازارچه دائمی حصیر هم در آنجاست. روستای بعدی تخت ملک است. اقامتگاه بوم گردی دهیار تخت ملک جایی است ناب برای استراحت و احيانا صرف ناهار. روستای آخر، قبل از دوراهی چابهار و کنارک، روستای جلایی کلک است که آبشار شالمال آن منحصر به فرد است.

کنارک؛ قطب صید و صیادی ایران

به دوراهی کنارک و چابهار که رسیدید، اول به شهرستان کنارک بروید و از جاذبه‌های منحصر به فرد آن دیدن کنید. سپس برگردید و به چهاربهار، تنها بندر اقیانوسی ایران که تعریفش را زیاد شنیده‌اید، بروید. از دوراهی تا کنارک حدود ۱۰ کیلومتر راه است. کنارک شهر لنج و قطب صید و صیادی است و جزو ۵۰ بندر کددار جهان در صید تن‌ماهیان رده‌بندی شده است. صیادان کنارک عمدتاً در آب‌های بین‌المللی (اقیانوس هند از سودان و شاخ آفریقا) به صید می‌پردازند. در بازار ماهی‌فروشان کنارک هر نوع ماهی تازه‌ای به چشم می‌خورد، از حور و گیدر تا میش‌ماهی و ماهی سفید. می‌توانید دقایقی را هم در اسکله کنارک به نظاره صیادانی بنشینید که روزی خود را در دریا می‌چینند. اسکله سنگی و ساحل ماسه‌ای کنارک منحصر به فرد است. از کنارک به بندر پزم و دیدن اسکله پزم، سواحل مرتفع، غارهای منحصر به فرد و سواحل ماسه‌ای و صخره‌ای آن بروید. اقامتگاه بوم گردی زیر هم در همان جا قرار دارد.

بروبه‌درک

آخرین نقطه این مسیر درک است که از زراباد ۱۰ کیلومتر فاصله دارد. در درک بیابان به اقیانوس می‌رسد و ترکیب رنگی منحصر به فردی ایجاد می‌کند. درک پاک‌ترین ساحل ایران است و در آن مجموعه‌ای از درختان نخل، چش و کرت (انجیر معابد)، انواع هندوانه و ذرت به طرز اعجاب‌انگیزی در کنار آب شور دریا می‌رویند. اگر اهل وب گردی باشید حتما در ماه‌های اخیر هشتگ «برو به درک» را زیاد دیده‌اید. وزیر ارتباطات هم اخیراً از آن استفاده کرده است. اقامتگاه‌های بوم گردی اسحاقی، تاسه‌دهیار و عمران تاسه هم در این منطقه قرار دارند. درک خواهان زیادی دارد و اقامتگاه‌های آن همیشه پر هستند.

نمایی از ساحل درک

نادرترین پدیده ژئوتوریسمی ایران گل‌فشان

از پزم به کهیر بروید و باغ‌های میوه‌های گرمسیری را ببینید. موز، مرکبات، چیکو، انبه، نارگیل، گواوا، کنار، تمر هندی و خرما از انواع میوه‌های گرمسیری سواحل مکران هستند. اقامتگاه بوم گردی بلوچ‌زاده در کهیر قرار دارد. در چند کیلومتری کهیر به روستای چگردان لاش می‌رسید و اولین گل‌فشان را می‌بینید. در آنجا گل مانند آتشفشان و همراه با حباب از دل زمین به بیرون می‌پزد. هر چند گل‌فشان بلبلوک به اندازه گل‌فشان تنگ معروف نیست، اما به همان اندازه خوب است. بعد از چگردان لاش به تنگ می‌رسید. در فاصله ۹۰ کیلومتری کنارک، بعد از کهیر، در تنگ با اصلی‌ترین کوه گل‌فشان ایران مواجه می‌شوید. گل‌فشان، یکی از پدیده‌های کم‌نظیر ژئوتوریسمی جهان، منتظر شماست. گل‌فشان تنگ از معدود گل‌فشان‌های فعال جهان به شمار می‌رود و معروف‌ترین گل‌فشان جنوب ایران است که به گل‌فشان نایک بین مردم محلی شهرت دارد. گل‌های گل‌فشان خواص درمانی دارند و برای بهبود بیماری‌های پوستی، انقباض عروق، دردهای مفصلی، کمردرد و گرفتگی عضلات موثرند. تلاقی کویر و دریا، درخت انجیر معابد و صخره کشتی شکل تنگ هم منحصر به فرد هستند. تنگ جایی است دنج برای عکاسی. اقامتگاه‌های بوم گردی زیرجد و نیکخواه هم در آنجا قرار دارند. از تنگ می‌توانید به بخش زراباد که غربی‌ترین نقطه سیستان و بلوچستان است، بروید. این بخش مامن میوه‌های گرمسیری به ویژه موز است. در زراباد بیش از هر چیز دیگری موزستان‌ها نظر شما را جلب می‌کنند. موزه‌های زرابادی نظیر و ساحل ماسه‌ای آن هم دیدنی است.

پدیده گل‌فشان

چابهار و تیس

در مسیر بازگشت از درک به چابهار ۲۰۰ کیلومتر راه پیش رو دارید. در ۱۰ کیلومتری چابهار، وقتی با گذشتن از گیت به منطقه آزاد وارد می‌شوید، می‌توانید در روستای آبکان و اقامتگاه بوم‌گردی دُر بلوچ که مجهزترین بوم‌گردی بلوچستان است، استراحت کنید. در ۵ کیلومتری چابهار به تنهار روستای منطقه آزاد چابهار بروید؛ تیس؛ جایی که پیوندهنده تاریخ و تمدن و طبیعت است. تیس مرکز تمدن مکران است و به گواه کارشناسان، حداقل ۷ هزار سال قدمت و ۱۰ اثر ثبت ملی دارد. از جاذبه‌های بی‌نظیر آن قلعه پرتهالی‌هاست که نماد مبارزه دلاورمردان جنوب با استعمار است. از دیگر جاذبه‌های مهم تیس غارهای سه‌گانه بان‌مستی، قبرستان رمزآلود جن‌ها و مسجد تاریخی جامع اهل سنت است. ساحل واسکله ماهیگیری تیس هم آرامش خاصی دارد. همچنین اقامتگاه پلاژتیس «سماعیل زهی» مکانی است مناسب برای استراحت. پارک ساحلی لپبار، مقبره سید غلام رسول، موزه تاریخی، ساختمان قدیمی پست و گمرک، دریا کوچک و دریا بزرگ جاذبه‌های شهر چابهار هستند که مهم‌ترین آنها دریا بزرگ است؛ جایی که اعجاز خداوندی با آبشارها و موج‌فشان‌های با ارتفاع ۳ متر دقایقی شما را میخکوب می‌کند. فروشگاه‌های صنایع دستی چابهار شامل فروشگاه و نمایشگاه حمایتی سازمان منطقه آزاد چابهار واقع در ساختمان اداری شماره ۳ این سازمان، مغازه آقای «رحیمی» در ورودی اصلی (راهرو دوم سمت راست) مجتمع تیس، فروشگاه خاتون در بلوار قدس روبه‌روی ایران‌خودرو، فروشگاه کارول در

بلوار امام پشت‌بانک تجارت مرکزی و کارگاه جعفرزاده در خیابان امام کوچه جنب مسجد جامع است. هتل‌ها و مسافرخانه‌های آن نیز شامل هتل لپبار منطقه آزاد، هتل فردوس منطقه آزاد، هتل ونوس دانشگاه دریاوردی، هتل لاله دریا کوچک، هتل شاهان روبه‌روی پست، هتل آدین بنادر، هتل صدف منطقه آزاد، هتل سپیده در خیابان فردوسی و هتل آپارتمان گدروشیا جنب دکه بازار است.

ساحل زیبای بریس

بندر بریس

بعد از تالاب لپبار به بندر بریس می‌رسید که ساحل صخره‌ای آن منحصر به فرد است. اقامتگاه بوم‌گردی پرهیزگار هم در

بریس قرار دارد. از تالاب لپبار تا گواتر که شرقی‌ترین نقطه ایران است، در مریخ به سر می‌برید. در حالی که در سمت راست جاده با خرچنگ‌ها، ماهی‌ها، پرنده‌های رنگارنگ و درختان متنوع زندگی در جریان است، در سمت چپ کوه‌های مریخی قرار دارند و دریغ از یک بوته سبزر. این جاده ساحلی اعجاب‌آور است. کوه‌های مریخی حداقل ۵ میلیون سال قدمت دارند و ارتفاع آنها متغیر است؛ در برخی نقاط به ۵ متر و در برخی دیگر به بیش از ۱۰۰ متر می‌رسد. کوه‌های بیابانی مریخی با رنگ عمدتاً زرد چشم هر بیننده‌ای را نوازش می‌دهد. البته تابش نور خورشید موجب رنگارنگ شدن و جلا یافتن این کوه‌ها نیز می‌شود.

بعد از بریس ۵۰ کیلومتر با پس‌بندر فاصله دارید؛ پس‌بندر، کمی بعد از پس‌بندر به گواتر می‌رسید و پا روی دم‌گربه نقشه ایران می‌گذارید، گواتر جنوبی‌ترین و شرقی‌ترین نقطه ایران است؛ جایی که زندگی جانوری آن منحصر به فرد است. در گواتر هم دلفین می‌بینید، هم تمساح و هم مزارع خاکی پرورش میگو و صدا البته جنگل‌های زیر آب رفته حرا. گواتر قطب جانوری سواحل مکران است. در این سواحل انواع پرندگان از گونه‌های شاخص نظیر پلکان خاکستری، فلامینگو، باکلان، انواع حواصیل و اگر تها، کاکایی‌ها، آبجلیک‌ها، عقاب دریایی دم‌سفید، پرستوها، عقاب شاه‌ای، پرندگان شکاری همچون عقاب ماهیگیر، خرس سیاه، پلنگ، سنجاب راه‌راه بلوچی و هوبره، نهنگ گوشت‌پز، گاو دریایی، دلفین معمولی، نهنگ آبی، نهنگ براید، نهنگ خاکستری،

دلفین گوشت‌پز، دلفین بینی‌بطری، نهنگ دندان کلفت و پورپوز پوزه‌پهن، لاک‌پشت‌های دریایی شامل سرخ، سبز، پشت‌عقابی، پشت‌زیتونی ریدلی و پشت‌چرمی و ۹ گونه مار دریایی شامل مار دریایی نوکدار، حلقه‌دار، سرکوچک، خلیج فارس، آراسته، زرد، کوتاه، شکم‌زرد و افعی وجود دارد. مهم‌ترین جانوری که در گواتر به چشم می‌خورد، بزرگ‌ترین خزنده ایران یعنی گاندو یا تمساح کمیاب پوزه‌کوتاه ایرانی است. البته ناگفته نماند که گاندو به سختی به چشم می‌خورد چون، برخلاف تصور، جانوری خجالتی، محتاط و ترسو است و به محض این‌که با حضور مزاحم احساس خطر کند، در آب فرو می‌رود. برای استراحت در جنوبی‌ترین و شرقی‌ترین نقطه ایران به اقامتگاه‌های بوم‌گردی آژ و برازبور بروید. در اقامتگاه‌های بوم‌گردی جاده ساحلی با ماهی‌های تازه از آب گرفته از شما پذیرایی می‌شود.

از مرز گواتر ۷۰ کیلومتر بر گردید و نزدیکی‌های پس‌بندر وارد جاده نگور شوید و روستای سند میرنغان و گل‌فشان را ببینید. اقامتگاه بوم‌گردی افزه هم در این روستا قرار دارد. به سمت نوبندیان که بروید، به پارک هوتان می‌رسید. هوتان یک پارک جنگلی است که باغستان‌های میوه‌های گرمسیری فراوان دارد. بعد از هوتان به روستای باهوکلالت می‌رسید و می‌توانید از برکه تمساح‌ها و گاندوها در گواتر دیدن کنید. هوتان و باهوکلالت از محروم‌ترین نقاط سیستان و بلوچستان و جزو روستاهای دشتیاری چابهار هستند.

مقبره سلطان‌بابا حرکت کنید تا به کلیورگان برسید که احتمالاً اسم آن را شنیده‌اید. موزه زنده سفال کلیورگان تنها موزه زنده سفال در جهان است که قدمت آن ۷ هزار سال تخمین زده می‌شود. سفال کلیورگان ثبت جهانی شده است.

میوه‌های گرمسیری بازار زاهدان

شگفت‌انگیزترین جاده ایران

در شرق چابهار جاده ساحلی قرار دارد؛ زیباترین، بکرترین و شگفت‌انگیزترین جاده ایران. جاده ساحلی چابهار - گواتر ۹۰ کیلومتر است؛ پیوند دریا، کوه، بیابان و زندگی جانوری. تالاب صورتی، درخت انجیر معابد، سواحل ماسه‌ای رمین، سواحل صخره‌ای و چشم‌انداز بريس، کوه‌های مریخی، جنگل‌های حرا، خلیج زیبای گواتر و دلفین‌ها و گاندوهای دیدنی آن جاذبه‌های طبیعی و شگفت‌انگیز این جاده ۹۰ کیلومتری هستند. ابتدا به رمین می‌رسید؛ ساحلی ماسه‌ای که به گواه کارشناسان فدراسیون بین‌المللی موج‌سواری بهترین نقطه برای موج‌سواری حرفه‌ای در غرب آسیاست. اگر اهل موج‌سواری نیستید، در ساحل ماسه‌ای رمین با ساخت یک مجسمه شنی یادگاری از خود به جای بگذارید. برای استراحت به اقامتگاه بوم‌گردی پرداخته و کافه اسکله رمین بروید. پس از رمین به یکی دیگر از پدیده‌های انگشت‌شمار جهان می‌رسید که سواحل مکران میزبان آن است. تالاب صورتی لپبار؛ جایی که آبی آب در آن صورتی است. تالاب صورتی یکی از پدیده‌های منحصر به فرد سواحل مکران است که به گواه کارشناسان تنها ۴ نمونه مشابه آن در جهان وجود دارد. رنگ این تالاب، به دلیل فعل و انفعالات پلانکتون‌های گیاهی خاص و مواد معدنی موجود در خاک آن، ۵ ماه از سال از بهمن تا مهر به رنگ صورتی است. ساکنان محروم روستاهای اطراف تالاب چشم امید به گردشگران دارند و فروشگاه‌های صنایع دستی در کنار تالاب راه‌اندازی کرده‌اند.

گاندوهای باهوکلالت در شهرستان سرباز

سرباز

در اقامتگاه بوم‌گردی شجره باهوکلالت استراحت کنید و به سمت شهرستان سرباز بروید. حدود ۴۰ کیلومتر بعد به شهر پیشین می‌رسید. مرکز این بخش باغ‌های گرمسیری دارد و میزبان یکی از مهم‌ترین سدهای بلوچستان است. ۱۰۰ کیلومتر بعد از پیشین به شهر راسک می‌رسید؛ مرکز شهرستان سرباز. راسک باغ مرکبات دارد و برای استراحت می‌توانید به مجتمع تفریحی بایگان بروید. هنوز در شهرستان مرزی سرباز هستید؛ مرز ایران و پاکستان؛ روستایی‌ترین شهرستان ایران چون عمده جمعیت این شهرستان در روستاها زندگی می‌کنند. از راسک به سمت روستای فیروزآباد حرکت کنید و در آنجا بزرگ‌ترین رودخانه سیستان و بلوچستان، یعنی رودخانه سرباز را ببینید. ۸۰ درصد جمعیت ۲۰۰ هزار نفری سرباز کنار این رودخانه زندگی می‌کنند و چشم به آن دارند. در روستای فیروزآباد بد نیست به دیدن سفته‌گوه، باغ‌های گرمسیری و قلعه فیروزآباد بروید. برای استراحت هم اقامتگاه بوم‌گردی پناه با غذاهای محلی منتظر شماست. روستای بعدی بیدلد نام دارد و فروشگاه صنایع دستی خانم «دهقانی» در آن قرار دارد. روستای بعدی حیط است که منظره باغ‌های گرمسیری و قناتش چشم‌نواز است. برای استراحت شما هم اقامتگاه بین‌راهی دهیاری قرار دارد. روستای بعد پیران است که با دره سرسبز و رودخانه پرآبش (شاخه‌ای از رودخانه سرباز) دیدنی است. یک اقامتگاه بین‌راهی دیگر هم بعد از پیران با نام دهیاری وجود دارد.

بعد از پیران به روستای انزا می‌رسید. باغ مرکبات، مسیر زیبای کنه‌وردی به قلعه تگردکوه و رودخانه از جاذبه‌های این روستا به شمار می‌روند و اقامتگاه بارکزی هم برای استراحت در آنجا وجود دارد. بعد از انزا روستای کوه‌میتنگ را می‌بینید که باغ میوه‌های گرمسیری دارد و همچنین رودخانه سرباز را. این روستا کارگاه سفال دارد و فروشگاه سفال و حصیر عبدالله هم در آنجاست.

فراموش نکنید که شما در حال حرکت در امتداد رودخانه ۳۱۳ کیلومتری سرباز هستید. روستای بعدی کان است و اقامتگاه جاسم در آن از شما پذیرایی می‌کند. روستای مغ بعد از کان است. این روستا آتشکده دارد و اقامتگاه بوم‌گردی سقاری هم در آن پذیرایی از مهمانان است. کم‌کم محدوده شهرستان سرباز تمام می‌شود و به شهر کلات، آخرین نقطه آن، می‌رسید. در این شهر از قلعه سرباز و موزه سرباز بازدید کنید. اقامتگاه بوم‌گردی کیانی هم برای استراحت در کلات قرار دارد.

بعد از شهرستان سرباز به شهرستان مهرستان یا زابلی می‌رسید. از مهرستان به سمت شهرستان سیب و سوران و مرکز آن که سوران است، ۲ مسیر وجود دارد. مسیر اول از راه مولتان به طرف روستای کنت است. در این مسیر شهر هیدوچ، سروسلان، قلعه سب و تپه شنی قرار دارند. در مسیر دوم به نخلستان‌های رحمت‌آباد و بعد به همان مسیر اول می‌رسید.